

/ Meertaligheid brengt rijkdom in je klas

Of het nu gaat om moedertalen als Arabisch en Turks, of om een streektaal als het Limburgs. Steeds meer leerlingen spreken thuis een andere taal naast het Nederlands. Er komt in het onderwijs dan ook meer aandacht voor deze meertalige leerlingen. Hoe geef je meertaligheid een plek op school?

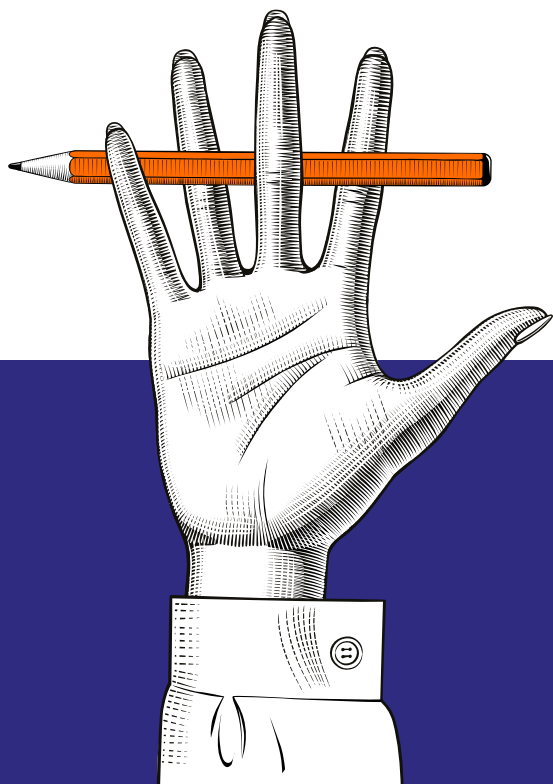
Met name in het basisonderwijs zien scholen hun populaties veranderen. SLO, het landelijk expertisecentrum voor het curriculum, ontwikkelt daarom momenteel een tool waarmee schoolteams kennis, inzichten en praktische vaardigheden kunnen opdoen over meertaligheid, om zo te bepalen hoe ze meertaligheid op school een plek kunnen geven. “Wij zien dat het onderwerp heel erg leeft, maar dat scholen nog zoeken hoe ze die diversiteit van leerlingen kunnen inzetten”, vertelt Inge Jansen, curriculumontwikkelaar bij SLO.

“Het is juist belangrijk voor het welbevinden van de leerlingen om aandacht te geven aan meertaligheid. Ze krijgen meer zelfvertrouwen, voelen zich zekerder op school en het is een bevestiging van hun identiteit. Daarbij helpt het ook bij het leren van nieuwe kennis of van een andere taal. Dat kan een nieuwe vreemde taal zijn, maar voor sommige leerlingen is dat dus juist het Nederlands.”

Team Support Agenda

Toen SLO startte met de vernieuwing van de pagina's meertaligheid op de website, zijn Jansen en collega's gaan nadenken hoe ze scholen beter kunnen ondersteunen. Daarvoor ontwikkelt het landelijk expertisecentrum de Team Support Agenda (TSA) Meertaligheid. Deze tool bestaat uit een vijftal bijeenkomsten, waarmee teams van leerkrachten op basisscholen theoriekennis opdoen, vaardigheden leren door praktijkopdrachten uit te voeren en met elkaar in gesprek gaan.

“Uitgangspunt is dat meertaligheid echt van meerwaarde is voor leerlingen. Je haalt er een rijkdom mee in je klas”, licht Jansen toe. “Met de TSA ontwikkelen leraren een goede basis om vanuit dezelfde ideeën een visie op meertaligheid

Op zoek naar ideeën voor vreemdetalenonderwijs, internationalisering en (wereld)burgerschap? Meld je nu vast aan voor onze conferentie Samen duurzaam internationaliseren op vrijdag 23 september 2022 www.nuffic.nl/agenda/samen-duurzaam-internationaliseren-de-conferentie-voor-primair-en-voortgezet-onderwijs

te ontwikkelen. Wij geven ze handvatten voor het gesprek. Uiteindelijk is het aan de school zelf om te bepalen hoe ze meertaligheid vorm geven op school. Iedere school is immers verschillend.

De tool is aan het einde van dit jaar klaar. Op dit moment voert SLO een pilot uit op twee basisscholen, De Werf in Arnhem en De Kleine Dichter in Utrecht.

Wereldburgerschap

Volgens Jansen helpt meertaligheid ook bij het invoeren van wereldburgerschap in een school. “Wanneer je als leraar de talen van je leerlingen waardeert en ze inzet in je onderwijs, leer je daarmee leerlingen een open houding te ontwikkelen ten opzichte van andere talen en culturen. Die brede kijk, die open blik en interesse in elkaar, dat is wereldburgerschap. Dat begint al in de eigen klas”

Toch bestaan er, volgens Jansen, nog veel misvattingen over meertaligheid. “We horen bijvoorbeeld nog vaak dat ouders het advies krijgen thuis Nederlands te praten met hun kind. Daarom is het zo belangrijk dat scholen zich verdiepen in de wetenschappelijke inzichten rondom meertaligheid. Zodat ze deze inzichten kunnen delen met ouders over welke rol zij spelen in de meertalige ontwikkeling van hun kinderen.”

Ruimte voor diversiteit aan talen

Op basisschool De Werf in de Arnhemse wijk Presikhaaf zijn de kinderen met Nederlands als thuistaal op één hand te tellen. Er wordt een groot aantal andere thuistalen gesproken. Van Engels, Arabisch, Berber, Turks, Sanskriet, Papiamentto tot Chinees. In de klaslokalen was daar echter geen ruimte voor. Tot voor kort hing op een bord in de hal de tekst ‘Hier spreken we alleen Nederlands.’

Sinds de komst van Annelijn Beltman, kwaliteitscoördinator onderbouw, is dat veranderd. Zij wist haar collega’s en schoolleiding ervan te overtuigen dat er ruimte moest komen voor die diversiteit aan moedertalen. Ze kende Inge Jansen al wat langer, en zo kon De Werf meegaan als pilotschool in de ontwikkeling van de TSA.

Collega Yvonne Groos, kwaliteitscoördinator bovenbouw, is dan ook te spreken over de pilot. “Het is een win-win

situatie zowel voor onze school als voor het SLO. Wij krijgen kant- en klare bijeenkomsten aangeleverd, compleet met bijlagen, filmpjes en theorie, en het SLO kan hun pilot testen en bijschaven, en zien of ze op de goede weg zijn.”

Geen extra werk

In ieder geval levert meertaligheid leerkrachten geen extra werk op, maar ontziet het hen juist, stelt Beltman. “Als je merkt dat gewone lesstof niet aanslaat, is het fijn als je klasgenoten in dezelfde moedertaal kan inzetten om dingen te vertalen. Of wanneer een kleuter huilt omdat hij zijn moeder mist, kun je een klasgenootje in de moedertaal laten uitleggen dat mama er aan het einde van de dag weer is.”

Waar moet je op letten als je als school wilt starten met meertalig onderwijs? “Toon alleen al eens interesse in de andere talen”, stelt Beltman. “Vraag een keer een lied te zingen of te tellen in de andere taal. Dan zie je hoe leuk de kinderen het vinden.” Jansen is het daarmee eens. “Begin klein en kijk wat het effect is in de klas bij de leerlingen.

Ze worden gemotiveerder, ze zien ineens dat hun taal van waarde is in de klas.” Volgens Groos gaat het om respect. “Als een kind Engels kan praten, vinden we het een pre, maar als dat Arabisch is, wordt dat vaak als lastig gezien. Terwijl dat natuurlijk net zo waardevol is.”

Team Support Agenda Meertaligheid

De TSA bestaande uit de vijf bijeenkomsten met bijbehorende materialen zal eind dit jaar te downloaden zijn op de website van SLO. /

Meer weten over meertaligheid en wereldburgerschap?

- Lees meer over taalontwikkeling, meertaligheid en wereldburgerschap op de website van Nuffic: www.nuffic.nl
- Bekijk de publicatie met laagdrempelige lesactiviteiten van SLO: www.slo.nl/@10529/lesactiviteiten